

Tiedotustyötä menekinedistämisen ja kansanterveyden hyväksi

Etelä-Suomen Sanomat julkaisi 15.5.2016 artikkelin* koskien erilaisten järjestöjen ravitsemustiedotusta. Artikkelissa todetaan muun muassa seuraavaa: "Ruokateollisuuden isot kihot rahoittavat liha-, leipä- ja maitotiedotusta ja kasviksia ei puolusta kukaan". Artikkelin mukaan "lähes kaikki materiaalit niin julkisissa terveydenhuollon tiloissa kuin netin hakutuloksissakin ovat teollisuuden rahoittamien, tuotteiden menekin edistämiseen tähtäävien järjestöjen tekemiä". Kuluttajaliiton elintarvikeasiantuntijan mukaan "ei ihme, että ihmiset ovat hämillään. Lähes kaikilla materiaalin tuottajilla on myynninedistämisintressi". Lisäksi artikkelissa todetaan, että "kasviksia aiemmin markkinoi Kotimaiset Kasvikset ry ei saa rahaa teollisuudelta, joten valtion tuen loputtua muutama vuosi sitten se joutui lopettamaan tiedottamistyön". Artikkelin lopussa vielä todetaan, että "ministeriötasolta ei anneta rahaa puolueettomaan ravitsemustiedotukseen. Sen sijaan maa- ja metsätalousministeriö myöntää ruokateollisuuden etujärjestöille vuosittain satoja tuhansia euroja menekinedistämistukea, josta osa menee juuri etujärjestöjen materiaalin tuottamiseen".

Luettuani artikkelin ihmettelin, mihin tuolla kirjoituksella oikein pyritään tai mitä sillä oikein yritetään kertoa? Onko kenties jotenkin väärin tai moraalitonta, kun yksittäiset yritykset haluavat käyttää vapaaehtoisesti rahaa viestintään, jossa kuluttajille kerrotaan elintarvikkeiden positiivisista vaikutuksista ihmisen terveyteen. Luulisi, että kaikki tahot olisivat tyytyväisiä, kun tiedotustyötä tehdään myös yritysten varoilla, kun vaihtoehtona on, että sitä tehdään vain veronmaksajien varoilla. Kyseisessä artikkelissa kaiken lisäksi samanaikaisesti paheksutaan, että "kasviksia ei puolusta kukaan", kun Kotimaiset Kasvikset eivät saa enää valtion, siis veronmaksajien, tukea. Vai onko Kuluttajaliiton tavoitteena, että vain se saisi "puolueettomana" tiedottaa asiasta, veronmaksajien varoilla? Kun Kuluttajaliiton elintarvikeasiantuntija toteaa ylimalkaisesti, että "ihmiset ovat hämillään", niin olisi kohtuullista tarkentaa, että ketkä ihmiset ovat ja miksi he ovat hämillään järjestöjen tiedotustoiminnasta.

Artikkelissa ei kuitenkaan edes väitetä, että liha-, leipä-, ja maitotiedotuksen viestinnässä olisi syyllistytty väärän tiedon välittämiseen. Jos näin olisi tapahtunut, niin silloin tilanne olisi luonnollisesti toinen. Käsittääkseni riidatonta on, että kyseiset tiedotusjärjestöt ovat tehneet vuosikausien ajan ammattimaista työtä, josta muun muassa erilaisen tuotetun materiaalin kautta on ollut paljon hyötyä esimerkiksi terveydenhuollon ammattilaisille ja sitä kautta suomalaisille kuluttajille ja heidän hyvinvoinnilleen. Kyseisessä artikkelissa Helsingin yliopistossa tutkijana toimiva ravitsemusterapeutti kertoo olevansa tyytyväinen, kun "ylipäätään joku tiedottaa ravitsemuksesta". Hän myös toteaa, että "on positiivista, että teollisuudella on rahaa tehdä ruokaesitteitä, jotka näyttävät värikkäiltä ja innostavat ihmisiä".

On täysin selvää ja luonnollista, että yrityksillä, jotka laittavat rahaa erilaiseen tiedotustoimintaan, on tavoitteena myynninedistäminen. Mitä moitittavaa siinä on? Varsinkin, kun tällainen myynninedistäminen kohdistuu suurelta osin tuotteisiin, joista on samalla hyötyä suomalaisille kuluttajille ja heidän hyvinvoinnilleen.

Myös valtiohallan edustajien pitäisi olla tyytyväisiä, kun yritykset rahoittavat kansanterveyttä hyödyttävää tiedotustyötä. Näin säästyy veronmaksajien varoja muuhun käyttöön. Vaihtoehtona on, että yritykset laittaisivat nuokin rahat vain omien tuotteidensa mainontaan. Näin suurin osa suomalaisista yrityksistä Suomessa jo nyt toimii. Tiedotustyötä tekevien järjestöjen toimintaa paheksuvien lehtiartikkeleiden vuoksi moni yritys voi miettiä, että kannattaako rahaa laittaa lainkaan tiedotustyöhön, jos yritys saa siitä palkkioksi vain paheksuntaa. Onneksi on kuitenkin myös yrityksiä ja niiden johdossa johtajia, jotka osaavat katsoa asiaa kokonaisvaltaisemmin. Kaikki eivät tyydy vain lyhytnäköiseen oman edun tavoitteluun.

Yhteisöllisyys ei ole juuri nyt muodissa Suomessa tai muuallakaan maailmassa, yksilökeskeisyyden, viranomaisvallan ja -valvonnan vallatessa alaa. Samanaikaisesti kun Suomen hallitus on ryhtynyt lupamiinsa byrokratiatalkoisiin, se on ryhtynyt

toimiin, joilla pyritään lisäämään viranomaisen valtaa ja viranomaisten tekemää valvontaa. Elinkeinoelämää koskevasta valvonnasta olisi paljon esimerkkejä, mutta mainittakoon tässä kohtaa esimerkkinä liikenteenvalvonta, peltipoliisit ja niiden jatkuva lisääminen. Olin aikoinani 1980-luvulla isäni kanssa henkilöautolla Moskovassa. Siellä liikenteen seassa muutaman sadan metrin välein seisoi miliisi, joka valvoi liikennettä ja kansalaisten tekemistä. Suomessa miliisien sijasta kansalaisten tekemistä valvovat yhä useammin siis peltipoliisit. Toivottavasti valtiovallan tavoitteena ei ole laittaa kansalaisia kuriin ja Suomen kansantaloutta parempaan kuntoon sillä, että tulevaisuudessa sadan metrin välein seisoo peltipoliisi. Tuohon kuvaan sopii toki sekin, että sakkoja korotetaan entisestään ja samanaikaisesti ajonopeuksia lasketaan liikenneturvallisuuden nimissä. ☹

Mika Väyrynen

* Linkki artikkeliin: <http://www.ess.fi/uutiset/kotimaa/art2270200>

